

Innhold

Forord	7
Preface / Information in English	7
Vorwort / Hinweise auf Deutsch	9
Tabell: Uregelmessige verb i norsk	11
Mer om verbene	23
Forklaringer	61
Register	65

Forord

Endelig finnes det en omfattende samling av uregelmessige verb i norsk bokmål! Materialet er stort og mangfoldig. Her er alt fra de aller vanligste verbene i norsk til verb som nesten aldri er i bruk.

Boka består av to hoveddeler: «Tabell: Uregelmessige verb i norsk» og «Mer om verbene». Første del inneholder en bøyningstabell mens man i andre del finner mer om betydning og bruk av verbene. På de siste sidene er det dessuten en del definisjoner og tips som det kan være nyttig å kaste et blikk på: Hvordan er for eksempel begrepet «uregelmessig verb» definert i denne boka? Er det mulig å orientere seg i de mange valgfrie formene? Og hva er parverb? Boka kan være til hygge og nytte for alle med interesse for korrekt norsk språk, og ikke minst for dem som lærer norsk som fremmedspråk.

Preface / Information in English

At last there is a comprehensive collection of irregular verbs in Norwegian Bokmål! The corpus is large and diverse and ranges from the most commonly used verbs in Norwegian to others that are hardly ever used.

This book consists of two main parts. The first part («Tabell: Uregelmessige verb i norsk») contains a conjugation table. The second part («Mer om verbene») provides more information about the meaning and usage of all verbs. In addition, the last pages contain a few definitions and tips for the use of the book.

Apart from the English and German translations in the chapter «Mer om verbene», all explanations are provided in Norwegian. However, some information is summed up on the next page.

- The compilation covers the irregular verbs in Norwegian Bokmål. The other Norwegian written language, Nynorsk, which is less widespread, is not discussed here. A verb is concerned «irregular» when its inflection does not completely match one of the four regular verb classes (→ **regelmessig verb** p. 62).

«Tabell: Uregelmessige verb i norsk»

- Verbs and verb forms that are hardly ever used in written Bokmål are listed in grey.
- If there are multiple spellings of a verb form, the first one listed is in each case one in general use and may be considered a safe choice.

«Mer om verbene»

- The listed meanings of the verbs are the most common ones only. For a more comprehensive list of the range of use of the verbs, see *Bokmålsordboka*:
<http://www.nob-ordbok.uio.no>.
- The inflection and meaning of the so-called **lignende verb** (similar verbs) differ from the listed irregular verb. In many cases it is a matter of **parverb** (twin verbs). Norwegian twin verbs are two verbs with the same infinitive form and similar meaning. One of them inflects regularly and can take a direct object. The irregular twin verb cannot take a direct object.
- The item **forstavelser** (prefixes) may prove to be helpful. Several very common verbs are made up of a prefix and an irregular verb, cf. *stå* – **forstå** (stand – understand).

Vorwort / Hinweise auf Deutsch

Endlich liegt eine umfassende Sammlung der unregelmäßigen Verben im Norwegischen (Bokmål) vor! Das Material ist umfangreich und mannigfaltig und bewegt sich von einigen der gebräuchlichsten norwegischen Verben bis hin zu Verben, die kaum mehr vorkommen.

Das Buch besteht aus zwei Hauptteilen. Der erste Teil («Tabell: Uregelmessige verb i norsk») beinhaltet eine Flexionstabelle, während der zweite Teil («Mer om verbene») mehr über die Bedeutung und Verwendung aller Verben informiert. Die letzten Seiten bieten außerdem einige Definitionen und Tipps für den Gebrauch des Buches.

Bis auf die englischen und deutschen Übersetzungen im Kapitel «Mer om verbene» sind alle Ausführungen auf Norwegisch. Im Folgenden seien jedoch ein paar Hinweise auf Deutsch aufgeführt:

- Die Übersicht behandelt die unregelmäßigen Verben im norwegischen Bokmål. Nynorsk, die andere norwegische Schriftsprache, die weniger verbreitet ist, ist nicht repräsentiert. Mit «unregelmäßig» sind hier sämtliche Verben gemeint, deren Flexion nicht vollständig mit einer der vier regelmäßigen Verbklassen übereinstimmt (→ **regelmessig verb** S. 62).

«Tabell: Uregelmessige verb i norsk»

- In **grau** sind Verben und Verbformen aufgeführt, die im schriftlichen Bokmål kaum in Gebrauch sind.
- Gibt es mehrere Varianten einer Verbform, ist jeweils als Erste eine Form aufgeführt, die viel verwendet wird und daher eine sichere Wahl sein sollte.

«Mer om verbene»

- In der Regel sind nur die üblichsten Bedeutungen des Verbs aufgeführt. Für eine ausführlichere Aufstellung der Anwendung der einzelnen Verben empfiehlt sich *Bokmålsordboka*: <http://www.nob-ordbok.uio.no>.
- Flexion und Bedeutung der **lignende verb** (ähnlichen Verben) unterscheiden sich vom aufgeführten unregelmäßigen Verb. Oft handelt es sich um **parverb** (Parverben). Norwegische Parverben sind zwei Verben mit gleicher Infinitivsform und ähnlicher Bedeutung. Eines davon flektiert regelmäßig; hinter dieses Verb kann man ein direktes Objekt (Akkusativobjekt) stellen. Dem unregelmäßigen Verb kann kein direktes Objekt folgen.
- Die Auflistung unter **forstavelser** (Vorsilben) kann hilfreich sein. Viele sehr häufig vorkommende Verben setzen sich zusammen aus einer Vorsilbe und einem unregelmäßigen Verb, vgl. *stå* – **forstå** (stehen – verstehen).

Tabell: Uregelmessige verb i norsk

Valg av verbform når det finnes flere alternativer, er et spørsmål om stil og personlige preferanser, se s. 63: → stilnivåer og → valgfrie former. Verb eller verbformer som er svært sjeldne i skriftlig bokmål, har grå skrift.

Infinitiv	Presens	Preteritum	Perf.part.
be, bede	ber, beder	ba, bad	bedt
bety	betyr	betydde, betød	betydd
binde	binder	bandt	bundet
bite	biter	bet, beit	bitt
bli	blir	ble, blei	blitt
blive, bli	bliver, blir	blev, bleiv	blitt
bre	brer	bredte, bredde	bredt, bredd
brekke	brekker	brakk	brukket
brenne	brenner	brant	brent
bringe	bringer	brakte	brakt
briste	brister	brast	bristet
bry	bryr	brydde, brød	brydd
bryte	bryter	brøt, brøyt	brutt
burde	bør	burde	burdet
by	byr	bød, bøy, bydde	budt, bydd
by, byde	byr, byder	bød, bøy, bydde	budt, bydd
bære	bærer	bar	båret

Mer om verbene

Nærmere opplysninger om hvert verb gis på denne måten:

be/bede – ber/beder – ba/bad – bedt

ask; invite; pray | bitten; einladen; beten

1. høflig oppfordre | *Jeg ba ham om å snakke litt lavere i mobilen.*
2. invitere | *Hun ba ham på en romantisk middag med levende lys.*
3. si en bønn | *Hun ber til Gud hver kveld.*

Forstavelser: frabe seg, tilbe, utbe

bety – betyr – betydde/betød – betydd

mean | bedeuten, heißen

stå for, symbolisere | *Hva betyr «onomatopoetikon»?*

binde – binder – bandt – bundet

tie | binden

gjøre fast | *De lekte cowboy og indianer, og Jan ble bundet til et tre.*

Forstavelser: forbinde, innbinde

bite – biter – bet/beit – bitt

bite | beißen

1. sette tennene i | *Pass opp, hunden biter!*
2. trenge inn, stikke | *Kulda bet i kinnene.*

bli – blir – ble/blei – blitt

become; stay | werden; bleiben

1. begynne å være | *Jeg ble veldig glad da svigermor kom på besøk.*
2. fortsette å være | *Han har tenkt å bli i Tromsø resten av livet.*

Forstavelser: forbli, utebli, vedbli

blive/bli – bliver/blir – blev/bleiv – blitt

drown | ertrinken

drukne | *Han blev på havet under vinterstormene i fjor.*

bre – brer – bredte/bredde – bredt/bredd

spread, cover; grow | ausbreiten; verbreiten

1. legge over, dekke | *Far bredte sengeteppeet godt over Ida.*

2. spre seg, bli mer omfattende | *Uroen brer seg på verdens børser.*

Forstivelse: utbre

brekke – brekker – brakk – brukket

break | brechen

bryte, knekke | *Han brakk beinet i alpinbakken.*

Lignende verb: brekke (-et/-te): 1. brekke farge (forandre en farge lett ved å blande inn en annen farge) | *Denne malingen kan brekkes i hvilken farge du måtte ønske.* 2. brekke seg (kaste opp) | *Før ferga var ute av Oslofjorden, hadde Trond brekt seg flere ganger.*

brenne – brenner – brant – brent

burn | brennen

1. være i brann | *Huset brant ned til grunnen.*

2. svi, etse | *Vepsestikket brant i huden i flere timer.*

Forstivelse: forbrenne

Lignende verb: parverb: brenne (-te): skade/behandle med ild | *Han brente alle bildene av henne.*

bringe – bringer – brakte – brakt

bring | bringen

ha med seg, ta med seg | *Oktober brakte mye regn på Østlandet.*

Forstavelser: anbringe, forebringe, frambringe/frembringe, fullbringe, innbringe, overbringe, tilbringe, utbringe

briste – brister – brast – bristet

burst, break | bersten

brekke, ødelegges, gå i to deler | *Einar spente buen for tredje gang. Da brast buen i to stykker. Da sa kong Olav: «Hva brast så høyt der?» Einar svarte: «Norge av di hand, konge.» (sitat fra Olav Tryggvasons saga)*

Forklaringer

betydning

Hovedbetydning(e) til hvert verb er kort forklart i bokas andre hoveddel «Mer om verbene». Det kan finnes flere andre bruksområder for verbet enn dem som er oppført her. For en mer utførlig opplisting anbefales Bokmålsordboka:

<http://www.nob-ordbok.uio.no>.

bokmål

Det finnes to offisielle norske skriftspråk: bokmål og nynorsk. Bokmål er det mest utbredte av disse. I denne boka blir bare verb i bokmål behandlet.

bøyning

Fleksjon. Når vi setter verbet i infinitiv, presens, preteritum og perfektum, sier vi at vi bøyer det.

direkte objekt

Det direkte objektet står ofte rett etter verbet i norske setninger. For å finne det, kan man spørre *hva* eller *hvem* på denne måten: *Elisabeth fikk en orkidé.* – Hva fikk Elisabeth? Hun fikk en orkidé – *en orkidé* er direkte objekt.

forstavelse

Prefiks, f.eks. *an-*, *for-*, *inn-*, *ut-*. Settes disse foran et verb, blir verbet avledet – det får en annen betydning, som i *stå* – **forstå**. Alle uregelmessige verb med og uten forstavelser som er nevnt i boka, er oppført i alfabetisk rekkefølge i → registeret s. 65.

grå skrift

Verb og bøyningsvarianter i *grå skrift* er tillatt, men brukes nesten aldri i skriftlig bokmål. De *kan* være mer brukt i nynorsk og/eller dialekter, men det dreier seg like ofte om verb/varianter som er lite kjent blant nordmenn flest.

Dette betyr likevel ikke at alle former som står med svart skrift er mye brukt i skriftlig bokmål. Noen er i vanlig bruk, andre er sjeldnere. Se også → stilnivåer og → valgfrie former.

infinitiv

Grunnform; verbformen man finner i ordboka: *gå, skrive, være*.

parverb

Noen norske verb har to former:

1. En regelmessig som tar direkte objekt (såkalt transitivt verb):
*Han **hengte** jakka på knaggen.*
2. En uregelmessig som ikke tar direkte objekt (såkalt intransitivt verb): *Jakka **hang** på knaggen.*

perf. part. = perfektum partisipp

Den fortidsformen som kommer etter *har*: *gått, skrevet, vært*.

presens

Nåtidsform: *går, skriver, er*.

preteritum

Fortidsform (tidligere navn: imperfektum): *gikk, skrev, var*.

regelmessig verb

Regelmessige verb i bokmål kan deles i fire klasser. For å vise hvilken klasse et verb tilhører, brukes i denne boka endelsen i preteritum. De regelmessige verbene bøyes etter følgende mønster:

- et**: handle – handler – handlet – handlet
- te**: lese – leser – leste – lest
- de**: prøve – prøver – prøvde – prøvd
- dde**: bo – bor – bodde – bodd

rettskrivning

Verbtabellene baserer seg på den offisielle norske rettskrivningsnormen slik den var representert i Bokmålsordboka høsten 2011 (<http://www.nob-ordbok.uio.no>).

stilnivåer

Å bestemme seg for en av de mange → valgfrie formene i norsk er for nordmenn et spørsmål om personlige preferanser og hvor formell eller uformell en tekst skal være. For dem som lærer norsk som fremmedspråk og ikke har så mye erfaring med språket ennå, er det vanskeligere å velge. I denne boka er alltid den først oppførte av flere alternative former relativt nøytral og mye brukt.

Et generelt tips er ellers at preteritumsformer med *-ei-* og *-øy-* har et muntlig og noen ganger svært uformelt preg. Formene *dreiv*, *greip*, *brøyt* og *frøys* (preteritum av *drive*, *gripe*, *bryte*, *fryse*) oppleves for eksempel som mer uformelle enn *drev*, *grep*, *brøt* og *frøs*. Noen nordmenn synes former med *-ei-* og *-øy-* er naturlige å bruke, mens mange andre aldri kunne tenke seg å benytte dem når de skriver.

uregelmessig verb

I denne boka menes med *uregelmessig* alle verb som ikke bøyes som en av de fire klassene med → regelmessige verb. Dette betyr ikke at de «uregelmessige» verbene ikke følger noen (språk-historiske) regler, men i praksis må man lære bøyningsformene for hvert enkelt verb for seg. Boka inneholder sterke verb (f.eks. *drikke*), svake verb med vokalveksling (f.eks. *telle*), verb med sammentrukne former (f.eks. *synes*), og diverse andre kategorier.

Mange av verbene i oversikten har flere → valgfrie former, og en del av disse verbene kan bøyes både regelmessig og uregelmessig. I flere tilfeller er det den regelmessige bøyningen som er mest brukt (f.eks. *svinge*), men disse verbene er likevel tatt med for fullstendighetens skyld.

valgfrie former

Mange verb har flere alternative former som alle kan brukes i bokmål. I preteritum av *svinge* finnes det for eksempel tre: *svingte/vinget/svang*. Den formen som i hvert tilfelle står først, her: *svingte*, er mye brukt og oppleves som regel som ganske nøytral. For dem som lærer norsk, kan det lønne seg å konsentrere seg om denne første formen heller enn å lære alle.

Register

I denne alfabetiske listen er alle uregelmessige verb oppført som er nevnt i boka, med og uten forstavelser. Forstavelsene er skrevet i kursiv. For bøyning av verb med forstavelser, slå opp på hovedverbet. (Eksempel: *adlyde* bøyes som → *lyde*.)

<i>adlyde</i>	<i>avsted-</i>	<i>bestjele</i>	<i>drite</i>
<i>adsprede</i>	<i>komme</i>	<i>bestri(de)</i>	<i>drive</i>
<i>anbringe</i>	<i>avstå</i>	<i>bestå</i>	<i>dø</i>
<i>angi</i>	<i>avsverge</i>	<i>besverge</i>	<i>eie</i>
<i>angripe</i>	<i>avsvi</i>	<i>besynge</i>	<i>erlegge</i>
<i>angå</i>	<i>avsynge</i>	<i>beta</i>	<i>ete</i>
<i>anholde</i>	<i>avta</i>	<i>betvinge</i>	<i>etterfølge</i>
<i>ankomme</i>	<i>avtvinge</i>	<i>bety</i>	<i>ettergi</i>
<i>anlegge</i>	<i>avvike</i>	<i>bibeholde</i>	<i>etterkomme</i>
<i>anløpe</i>	<i>be</i>	<i>bidra</i>	<i>etterlate</i>
<i>anse</i>	<i>bede</i>	<i>bifalle</i>	<i>etterse</i>
<i>ansette</i>	<i>bedra</i>	<i>bilegge</i>	<i>falle</i>
<i>anslå</i>	<i>bedrive</i>	<i>binde</i>	<i>fare</i>
<i>anta</i>	<i>befinne</i>	<i>bisette</i>	<i>fastholde</i>
<i>atspre(de)</i>	<i>begi</i>	<i>bistå</i>	<i>fastlegge</i>
<i>avbryte</i>	<i>begrave</i>	<i>blive</i>	<i>fastsette</i>
<i>avfinne</i>	<i>begripe</i>	<i>bre</i>	<i>fastslå</i>
<i>avgi</i>	<i>begå</i>	<i>brekke</i>	<i>ferdes</i>
<i>avgjøre</i>	<i>beholde</i>	<i>brenne</i>	<i>finne</i>
<i>avgå</i>	<i>bekomme</i>	<i>bringe</i>	<i>finnes</i>
<i>avhenge</i>	<i>belegge</i>	<i>briste</i>	<i>fise</i>
<i>avhjelpe</i>	<i>beløpe</i>	<i>bry</i>	<i>fly</i>
<i>avholde</i>	<i>bese</i>	<i>bryte</i>	<i>flyge</i>
<i>avlegge</i>	<i>besette</i>	<i>burde</i>	<i>flyte</i>
<i>avse</i>	<i>besitte</i>	<i>by</i>	<i>fnyse</i>
<i>avsette</i>	<i>beskjære</i>	<i>byde</i>	<i>forbeholde</i>
<i>avsi</i>	<i>beskrive</i>	<i>bære</i>	<i>forbigå</i>
<i>avskjære</i>	<i>beskyte</i>	<i>delta</i>	<i>forbinde</i>
<i>avskrive</i>	<i>beslå</i>	<i>dette</i>	<i>forbli</i>
<i>avslå</i>	<i>bestige</i>	<i>dra</i>	<i>forbrenne</i>
	<i>bestikke</i>	<i>drikke</i>	<i>forbryte</i>